

La reforma de l'Estatut valencià obliga a redactar una nova llei electoral, que han d'aprovar dos terços dels diputats. El PSPV-PSOE condiciona el seu vistiplau a la revisió de la tanca d'accés a les Corts, que avui se situa en el 5% dels vots emesos, però el PP s'hi nega. Bloqueig a la vista.

Qui posa les regles?

Valencians i valencianes: a hores d'ara no hi ha normes que regulen els comicis autonòmics previstos per a l'any vinent.

La derogació de l'anterior Estatut derogava, també, totes les lleis que se'n derivaven, i entre aquestes hi havia la llei electoral, que ara caldrà redactar de nou. No sols perquè el nou text –l'article 23– estableix que “les Corts estaran constituïdes per un nombre de diputats i diputades no inferior a noranta-nou”. També, i sobretot, perquè l'article immediatament posterior, el 24, preveu que la llei electoral valenciana “serà aprovada en votació de conjunt per dues terceres parts de les Corts”. La del 1987 jau per sempre, doncs, al bagul dels records.

La nova llei necessitarà el sí de dues terceres parts de l'hemicicle valencià, i no de tres cinquenes parts, com fins ara, en una maniobra dels conservadors per estalviar-se futures sorpreses: és difícil, però factible, que l'esquerra controle el 60% dels escons. El 66%, almenys a curt termini, sembla inabastable.

En tot cas, per a maniobra, la dels socialistes: l'envit en fals, mantingut durant dues setmanes –es negaren a aprovar l'Estatut si el PP no acceptava rebaixar la tanca d'accés a les Corts del 5% al 3% i eliminar el terme “idioma” en referir-se al valencià–, va obtenir un rèdit menor que avui cobra valor: l'Estatut no explicitaria cap percentatge de vots mínim per accedir a les Corts. El 5% només sobreviuria a la llei electoral, la qual, però, quedava blindada.

Un guany molt minso, que es reflectia en les cares dels membres del PSPV-PSOE desplaçats a Madrid per seguir en directe la votació final de l'Estatut a la

comissió constitucional del Congrés. El PP s'havia fet fort rere la trinxera del 5%. Havia guanyat la batalla.

No havia guanyat la guerra encara, en canvi. Sorgien algunes veus que alertaven el PP: si l'Estatut parla de 99 diputats com a mínim, caldrà, sí o sí, refer la llei electoral. *Habemus* drama.

Feia dies que els socialistes s'havien autoconvençut que la fotografia del 27 de març –dia de l'aprovació definitiva de l'Estatut– seria l'última entre el seu líder, Joan Ignasi Pla, i el president valencià, Francesc Camps, units en feliç harmonia. Calia marcar terreny per a l'any vinent. Adéu, pactes, adéu.

En saber-se que calia encetar el meló de la llei electoral, els partits més directament afectats, Esquerra Unida i Bloc, –que ja es reunien furtivament, maquiellats, mirant d'esbrinar si estaven fets l'un per l'altre–, van clamar perquè el PSPV-PSOE pressionara i, ara sí, aconseguira l'anhelada rebaixa, tot i que el retoc els separara per sempre. Aquests, més que penedit per les recents esperances vanes, no van assegurar res. Van limitar-se a mirar-los a la cara, primer pas de la reconciliació inevitable.

Eleccions per decret? Com que els socialistes feien cara de número 3, el PP n'hi va fer de 8, embolicant la troca una mica més: si s'entestaven a retocar la tanca, ells, que manen, dictarien sentència, i convocarien les eleccions mitjançant un decret que concretaria el nombre de diputats i la seua distribució per circumscripcions. I punt.

És legal? No ho és? Tothom s'ho preguntava. Ho fóra o no, el dubte coïa, i molt, al cap de Camps. Calia trobar una

solució. En cas de buit legal o de contradicció, prevalia la llei electoral general, la que marca l'estat, que estableix el 3%. I això, mai.

L'objectiu del president és picar l'ullet al PSPV-PSOE amb una sèrie de nomenaments pendents: el síndic de greuges, una cadira de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i alguns representants polítics a les caixes d'estalvis. També, ser benèvol en les lleis de creació del consell de l'audiovisual i sobre la publicitat institucional. Però els socialistes, sense la rotunditat mediàtica del febrer, tornen a insistir en el 3%... “o en fórmules intermèdies”, segons va dir el portaveu adjunt socialista, Antoni Such, al ple en què va validar-se l'Estatut.

“Fórmula intermèdia no és el 5% a àmbit provincial –avisa ara Such–, perquè això podria afavorir anhels segregacionistes” [a àmbit provincial]. Així, insta el PP a llegir fil per randa el document que, sobre la reforma de la llei electoral, els han remès: “No sols parlem de 3%, també fem referència a les llistes paritàries, a la substitució dels diputats per malaltia, etcètera.”

El PSPV-PSOE argumenta que no és a ell, a qui toca moure fitxa. Guaiten el desgel a la seua dreta, i si no hi ha acord, “els jutges decidiran”. La llei estatal, que regiria en última instància, parla de 3%, i convocar els comicis per decret no és viable: “allò que naix per decret, mor per decret”, apunta Such.

“Al PP li convé el 3%.” Són paraules de l'expert en Dret Constitucional Manuel Martínez Sospedra, que, juntament amb altres erudits en la matèria –Vicent Franch, Lluís Aguiló i Margarita Soler–, s'afanyen a enllestir un dictamen que mirarà de guiar el Govern valencià sobre el cas –“kafkià”, al seu parer– que s'ha creat.

Per què li convé, el 3%, al PP? Sospedra entén que Esquerra Unida i Bloc, si es manté el llinar actual, concorreran de la mà, a les eleccions. Per separat, com ho farien si ara es reduira el 5%, perdrien un o dos escons, que caldria anotar als partits majoritaris, “i es preveu que les eleccions es decidiran per un grapat de vots”.

Sospedra remet a unes fórmules alternatives a la ideada per D'Hont. N'hi ha que no especifiquen cap límit, però que tàcitament se situa pels volts del 4%.

Del 5% al 3%

RESULTATS ELECTORALS DEL 2003

Escons

Com veiem, la translació de les dades del 2003 en un hemicicle valencià de 99 diputats no fa perillar la majoria absoluta del PP, ja siga el percentatge de

tall un 5% o un 3%. Ara bé, amb la rebaixa de la tanca, el PP perd dos diputats. Avui dia, de fet, els conservadors tindrien una ajustadíssima majoria,

tenint en compte que han patit la fuga del trànsfuga Francisco Javier Tomás al Grup Mixt. La tanca del 5% a àmbit autonòmic és única a tot l'estat.

PROJECCIONS

Escons dels resultats del 2003 amb 99 diputats i 5%

Dels 10 nou diputats, 6 serien per a la circumscripció de València, 3, per a la d'Alacant, i 1, per a la de Castelló. Tots engrossirien les files dels dos partits majoritaris: 5 per al PP i 5 per al PSPV-PSOE.

Escons dels resultats del 2003 amb 99 diputats i 3%

En cas que la xifra de tall fóra el 4% -a àmbit autonòmic-, Unió Valenciana no obtindria el diputat per València, que aniria al PSPV-PSOE.

I, per damunt de tot, es mostra més que crític amb els negociadors de l'Estatut: "Ho van pactar tot corrent, sense reparar en les conseqüències, i en aquest cas, per exemple, la situació que s'ha creat és jurídicament molt complicada." Tant, que ell no en té cap dubte: "Avui no es podrien fer eleccions."

De comicis, però, n'hi haurà, perquè aquest expert augura que "s'imposarà el sentit comú, PP i PSOE faran una llei electoral transitòria, i la legislatura vinent ja en faran una a més llarg termini". Anar a votar "per decret" és, al seu parer, impensable, ja que "qualsevol partit, per petit que fóra, podria presentar un recurs contenciós administratiu, la inestabilitat estaria assegurada".

Sempre quedarà, si no, el cas català, on no hi ha llei electoral. L'Estatut de l'any 1979 encomana la creació d'una llei electoral encara pendent. El 3%, la tanca que imposa la norma estatal, és la que regeix a Catalunya.

Al seu torn, el secretari de Comunicació i Acció Electoral del Bloc, Lluís Miquel Campos, diu que la Junta Electoral

Valenciana -creada, precisament, a partir de la llei electoral- s'ha inhibit de la consulta que va fer el seu partit: "Si cal reformar la llei, té vigència l'actual?" Un silenci que Campos interpreta de manera unívoca: "Sense una nova llei, prevaldrà l'estatal. No poden convocar les eleccions per decret, perquè podríem interposar un recurs contenciós electoral, i aquests es diluciden ràpidament gràcies als criteris de garantia jurídica dels drets constitucionals."

Tot i que al Bloc no són optimistes, Campos explica que "el PSOE té la

"Van pactar l'Estatut corrent, sense reparar en les conseqüències", diu l'expert en dret constitucional Martínez Sospedra

paella de la llei electoral pel mànec", i insisteix en qüestions com ara la paritat de sexes, el vot electrònic o les subvencions electorals. En aquest aspecte, curiosament, els partits reben subvencions a partir del 3% dels vots emesos a àmbit autonòmic, dos punts menys dels que calen per accedir a les Corts.

Campos confirma que "el PP té por que aquest tema acabe als tribunals, i per això ja s'han adreçat a la Junta Electoral Central, per conèixer el seu punt de vista.

L'any 2003, amb una tanca del 3% -vegeu el quadre superior-, Francesc Camps també hauria obtingut majoria absoluta, encara que més estreta. Avui les enquestes són amables amb ell, però sospita que la distància real entre dreta i esquerra no serà tan ampla el 2007. Fa bé, de desconfiar-hi, no siga cas que d'ací a un any se li quede cara d'Al Gore o de Silvio Berlusconi, per bé que tots dos es puguin conservar.

Victor Maceda